

הפר מעכבת את המאוחרות לה, נמצאו חפינת הקטורת והקטרתה נעשים שלא על הסדר, שהרי שחיטת הפר המכפר נעשית אחריהם, ושחיטה ראשונה כמאן דליתיה [רא"ל].⁽²⁸⁵⁾

ואם כן: "יִשְׁחוּט פֶּרֶךְ יַחְזוּר וַיַּחְפוֹן וַיִּקְטֵר, וַיִּזֶה מִן הַדָּם" מִבְּעֵי לֵיָּה לַתְּנָא שֶׁל מִשְׁנַתְּנו לומר! ⁽²⁸⁶⁾

ומשנינן: **בְּקַטְרֵת לֹא קָא מִיִּירֵי הַתְּנָא שֶׁל טא-א** המשנה, אלא בדיני ההזאות עצמן, ולעולם צריך לחזור ולחפון ולהקטיר את הקטורת.⁽²⁸⁷⁾

"חוקה" בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים הוא דכתיבא, ושחיטת הפר עבודת חוץ בבגדי לבן היא, ואינה מעכבת.

ודחינן: **אפילו תימא רבי יהודה: שחיטת הפר שהיא צורך עבודת פנים** [הזאות לפני ולפנים] כעבודת פנים דמי ומעכבת.⁽²⁸⁴⁾

ומקשינן לרבי חנינא: **תנן במשנתנו: אם עד שלא נמר מתנות שבפנים נשפך הדם, יביא דם אחר מפר אחר שישחוט, ויחזור ויזה בתחילה מבפנים.**

ואם איתא לדרבי חנינא, הסובר: שחיטת

הפסול הוא במאוחר שהוקדם, ובנידון דידן היא הקטורת.

ויתכן טעמו, משום שהקטורת שבשעתה היתה על הסדר — שהרי אחריה נשפך הדם והוצרכו לאחר — אין שייך שתפסל.

אמנם באבני נזר נקט, דלעולם אין שייך פסול על איחור אלא על הקדמה; והגבורת ארי חולק [הובא לקמן בהערות בסוף הסוגיא].

286. תמה רבינו עקיבא איגר: והרי על כרחך משנתנו כרבי נחמיה, שהרי שנינו: הקדים דם השעיר לדם הפר יחזור ויזה מדם השעיר, ומוקמינן לה בסמוך במתנות שבהיכל; וכיון שכן, בלא רבי חנינא תיקשי: תעכב השחיטה הנעשית בבגדי לבן בחוץ את החפינה וההקטרה!?

ובגבורת ארי במלואים למשנתנו, כתב, שיש לפרש משנתנו לתחילה, ואפילו כמאן דאמר שאין מעכב אלא עבודתו שבבגדי לבן שבפנים; וראה מה שהובא בזה בהערות בתחילת הסוגיא.

287. כתבו בתוספות ישנים: אין צריך לחזור ולהקטיר, רק אם נשפך הדם באמצע מתנות

284. הקשו האחרונים: והרי לעיל מב א איכא מאן דאמר: שחיטת פרו כשירה בזר משום דחוקה לא קאי על שחיטה; ואם כן האיך יעכב הסדר במה שהקדים החפינה לשחיטה שלא נאמר עליה "חוקה"?! [אם לא שנאמר, כי רבי חנינא סבירא ליה כמאן דאמר שם שחיטת פרו בזר פסולה].

והעירו האחרונים: דאין לומר כי הכוונה היא על קבלת הדם, שאף היא קודמת לחפינה בסדר העבודה; כיון שקבלה בלאו הכי אי אפשר שתעכב, שהרי קבלה לא נאמרה בפרשת אחרי מות, ולא נאמר עליה "חוקה"; [וכעין מה שכתבו התוספות במנחות ה א, ד"ה שחיטה, ראה בכל זה באבני נזר שם אות ה, ובשמועת חיים עמוד קלז וקלח].

ולפי מה שנתבאר בהערה 282, כי אף שפיכת שיריים שאינה כתובה בפרשה מעכבת את הסדר, יש מקום ליישב כן.

285. לשון רש"י שכתב: "והרי נקטר הקטורת וזה שוחט פר" משמע קצת, כי קושיית הגמרא היא על הכשר הפר המוקדם שנתאחר [ולא כפי שנתבאר בפנים]; ובכל הסוגיא כתב רש"י: כי

וישחוט מבעי ליה לתנא לומר, [ראה הערה (289)].

תרגמא עולא למשנתנו: במתנות של שיעיר ושל פר שבהיכל, ובהם הקדים מתן דם שיעיר למתן דם הפר, אבל השעיר נשחט אחר המתנות שלפני ולפנים.

וכן אמר רב אפס: במתנות שבהיכל. (290)

שנינו במשנה: אם עד שלא גמר את המתנות שבפנים נשפך הדם, יביא דם אחר ויחזור

אמר עולא: שיעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לפני ולפנים, לא עשה ולא כלום, שהרי שחיתת השעיר שנויה אחר מתן דמו של פר לפני ולפנים, והרי היא מעכבתו. (288)

תנן במשנתנו: הקדים דם השעיר לדם הפר. וקא סלקא דעתיה דהגמרא לפרש: הקדים מתנות השעיר לפני ולפנים למתנות דם הפר — יחזור ויזה מדם השעיר אחר דם הפר.

ואם איתא לדברי עולא, הרי כיון ששחט את השעיר קודם שהזה מדם הפר, יחזור

דם אחר" ויחזור ויזה, כמו שאמר בסיפא; על כרחך יחזור ויזה מאותו דם קאמר, ואין צריך שחיטה.

אבל הריטב"א כתב: "סידרא דלישנא דפירכא דלעיל נקטינן, והכי בעי למימר: ואם איתא, למה לי למיפסל מפני שהקדים השעיר בהזאות, אפילו עשאן כסדר לא עשה כלום, כיון ששחט השעיר קודם מתן דמו של פר, והוא צריך לחזור ולשחוט".

ב. הקשה הרש"ש: וליטעמך נמי, והרי למצוה ודאי צריך לאחר שחיתת השעיר, ואם כן לכתחילה למה לא ישחוט?! והוסיף, וכי אטו גרע מהא דמנחות סד א: היו לפניו שתי חטאות [של ציבור בשבת] אחת שמינה ואחת כחושה, שחט שמינה ואחר כך שחט כחושה חייב [משום שבת], שחט כחושה ואחר כך שמינה פטור, ולא עוד אלא שאומרים לו [אחר ששחט את הכחושה] הבא שמינה לכתחילה ושחוט; וכתב: דאין הכי נמי הוה מצי למימר וליטעמך.

וקושייתו תלוייה במה שנתבאר בתחילת הסוגיא בשם החזון איש, אם שייך לפרש משנתנו דלכתחילה קאמר.

290. הסוגיא נתבארה על פי רש"י לפי הסכמת האבני נזר סימן תנז בשיטתו; וכפשוטו

שלפני ולפנים, אבל אם נשפך הדם אחריו [בהמשך המשנה "וכן בהיכל וכן במזבח הזהב"], הואיל ואין שחיטה זו אלא לגמור את ההזאות, ואילו ההזאות שלפני ולפנים עלו, אין צריך לחזור ולהקטיר.

288. צריך ביאור מאי קא משמע לן, ולמה לא יעכב מתן הדם שהיא עבודת פנים את השחיטה!?

וב"חונן דעה" עמוד שסו ביאר, דלא נימא שחיטה לאו עבודה היא [ראה לעיל מב א], ואינה נפסלת כשעשאה שלא על הסדר, [וראה מה שכתב בגבורת ארי בענין זה בארוכה, ובאבני נזר שם אות ה], וקא משמע לן שעבודה היא ופסולה בזר, ראה שם.

ואמנם, אם שחט את השעיר קודם מתן הדם הרי קיבל את דמו, וקבלה ודאי עבודה היא.

וראה לשון הריטב"א לעיל נו א ד"ה נתערבו: איכא מאן דאמר לקמן בפרקין שיעיר ששחטו קודם מתן של פר לא עשה ולא כלום; וראה שם מה שתמה על רש"י דשם.

289. א. ביאר הב"ח: כאן לא משני בשחיטה לא קמיירי כדלעיל בקטורת, דמדמשנה הלשון ואמר: יחזור ויזה מדם השעיר ולא אמר: "יביא

מכפרות לכהנים ודמי השעיר מכפרות לישראל — עם יום הכפורים עצמו — ומגינות מן היסורין, עד שיוודע להם ויתכפרו בקרבנם [שבועות ב א, וברש"י].

וזה הוא שאמר הכתוב בסוף פרשת עבודת יום הכפורים: וכפר את מקדש הקודש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר* (290).

וכפר בהזאות דם הפר והשעיר את מקדש הקודש: זה לפני ולפנים, "על טומאה שאירעה לפני ולפנים אם [אן] נכנס אדם שם בטומאה" (291) [רש"י].

נאמר חוקה באותה עבודה; וכגון שהוקדמה עבודת פנים לעבודת חוץ לדעת רבי יהודה, הרי עבודת הפנים נפסלת, [ראה שיטה זו באות יב]. עוד מבואר שם לכל השיטות, כי לעולם אין עבודה נפסלת מפני שאיחרו אותה; ואין שייך פסול אלא בעבודה שהוקדמה שלא כדין; וראה שם באות א במוסגר, מה שהביא לזה מדברי התוספות במנחות לח ב. אמנם דבר זה לא פשיטא לבעל גבורת ארי בדף סא א, וסבירא ליה, כי אף איחור עבודה שהיתה צריכה להיות מוקדמת, נפסלת.

290*. הראשונים הקשו על רש"י דלא משמע כפירושו, כיון שהביאו כל זה על משנתנו. ותירצו זה בתוספות ישנים: "שהרי אינו מביא אלא פסוק שהכל כפרה אחת היא"; ודאי טעות סופר היא, וצריך לומר: שכולן כפרה בפני עצמן, וכוונתם, כי הואיל וכל אחד מהם מכפר על טומאה אחרת, לפיכך כל אחד מהן כפרה בפני עצמו.

291. במהרש"א הקשה: "אי איירי בנטמא כבר ונכנס אחר כך, למה לי קרא לנכנס לפני ולפנים,

בתחילה מבפנים, וכן בהיכל וכן במזבח הזהב שכולן כפרה בפני עצמן:

תנו רבנן: טמא שנכנס למקדש, או שאירעה לו טומאה בהיותו במקדש ושהה כדי שיעור השתחוואה, הרי זה חייב קרבן עולה ויורד אם היתה לו ידיעה בתחילה [שידע שנטמא] וידיעה בסוף, ואילו בשעת העבירה נעלמה ממנו הטומאה.

היתה לו ידיעה בתחילה ולא בסוף, אע"פ שאינו יודע שחטא יש לו לדאוג, שהרי אף השוגגין צריכין כפרה לכשידעו, הרי שאף קודם ידיעה ענושים הם; והזאות דמי הפר

משמעות לשון רש"י.

ויש שיטות אחרות בזה, וכפי שביארם באבני נזר שם [וראה בזה גם בדברי רבינו עקיבא איגר בארוכה]:

א. אין הסדר מעכב אלא אם כן היו שתי העבודות ששינה סידרן מן העבודות שנאמר עליהן "חוקה" [היינו: עבודת פנים לרבי יהודה; עבודת פנים וחוץ בבגדי לבן לרבי נחמיה]; ושלא כדעת רש"י שעבודה שנאמר עליה "חוקה" הרי היא מעכבת עבודה אחרת שהוקדמה לה, אף שעל אותה עבודה לא נאמר "חוקה". [ראה שיטה זו שם באות ב; ומבואר שם שהוא תלוי בהוה אמינא והמסקנא בסוגיית הגמרא בפרק טרף בקלפי].

ב. עבודה שנאמר בה "חוקה" סידרה מעכב בשתי אופנים:

האחד: כשהוקדמה לה עבודה אחרת כל שהיא, ואפילו לא נאמר "חוקה" באותה עבודה [וכדעת רש"י בזה], וכגון שהוקדמה עבודת חוץ לעבודת פנים לדעת רבי יהודה, עבודת החוץ נפסלת.

השני: כשהוקדמה אותה עבודה שנאמר בה "חוקה" לעבודה כל שהיא אחרת ואפילו שלא

ואת "אהל מועד": זה טומאה שבהיכל: ואת ה"מזבח" במשמעו, על מי שעבד בטומאה במזבח בלא חיוב מקדש, כגון נטמא במקדש, ועבד בלא שהייה, דאין כאן טומאת מקדש,

דהיכא דנטמא בעזרה קיימא לן בשבועות הלכה למשה מסיני דלא מחייב עד שישהה כדי השתחוואה, [לשון רש"י חולין קלא ב, וראה בהערה (292)].

כיון דכבר נתחייב בנכנס לעזרה ולהיכל בטומאה!?

ובשיח יצחק כתב על זה: משכחת לה שנכנס שלא דרך עזרה והיכל אלא דרך פתחים אחרים; [ראה שבועות יז ב "טמא שנכנס דרך גגין להיכל, פטור, שנאמר: ואל המקדש לא תבא, דרך ביאה אסרה תורה"].

ועוד תירץ: איצטריך שאפילו על טומאה לפני ולפנים נמי מתכפר, וכן כתב הרש"ש.

292. א. ברש"י כאן כתב: "על טומאה שאירעה לאדם במזבח, ושהה כדי השתחויה, שזהו שיעור טומאה למי שנטמא בעזרה"; וטעות סופר הוא, וצריך לומר: ולא שהה כדי השתחויה, גבורת ארי.

והוסיף לבאר בגבורת ארי: דקשיא ליה לרש"י, למה פירט קרא למזבח בפני עצמו, דאי מיירי במזבח הפנימי בכלל היכל הוא, ואי בחיצון, בכלל עזרות הוא.

דבשלמא עזרות והיכל וקדשי קדשים כל אחד אלים קדושתיה מחבירו דבעזרה רשות לכל אדם טהור ליכנס בו, ובהיכל אין רשאין אלא כהנים ולצורך עבודה דווקא, ולקדשי קדשים אין רשאי ליכנס אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת עבודת פנים וסלקא דעתך אמינא דאינו מכפר אלא על הקל לחוד או על החמור לחוד ולא על הקל מגזירת הכתוב, מידי דהוה אשאר עבירות קלות קא משמע לן דמכפר על החמור ועל הקל. אבל מזבח, הרי ממה נפשך או בכלל היכל הוא או בכלל עזרה הוא, לפיכך פירש רש"י דמיירי מעבודה דליכא כרת ומכל מקום איסור כרת דטומאה ליכא, דמיירי בנטמא בפנים [וזהו

שכתב רש"י: שאירעה לאדם במזבח], דבעי שהייה, ולא שהה כדי השתחוואה, דמשום טומאה בעזרה ליכא ומשום מזבח דטמא שעבד איכא, ראה שם.

ועדיין לא נתבאר, מה בכך שהוא צריך כפרה משום כניסתו לעזרה, אבל אי לאו שהכתוב אומר "ואת המזבח", לא הוה ידענא שהוא מכפר גם על עוון עבודה במזבח בטומאה, שהוא איסור אחר?!

ב. מלשון רש"י שכתב: "בעזרה" ומסתימת לשונו משמע דמכפר אף על עבודה במזבח החיצון; אבל בשבועות יג ב כתב: "מזבח: מזבח הזהב, אם הקטיר קטורת בטומאה ובשהייה"; [וראה רש"ש שם ציין לחולין, דפירש רש"י "בלא שהייה"].

ובמנחות צב א [מכת"י]: "שמכפרים על טומאה שנגע במזבח".

ג. בתוספות ישנים ותוהרא"ש תמהו על פירוש רש"י: אם שימש בטומאה, הרי טמא ששימש אינו מתכפר, שהרי אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו, ולא על כהנים המשמשים בטומאה; ואי שהה על המזבח כדי השתחוואה, "הך לא שייך למזבח אלא לטומאת היכל"?

והריטב"א כתב: "ואם בששהה על המזבח כדי השתחוואה, לא שייך זה אלא בהיכל [צריך לומר: להיכל, וראה הערות שם] שהוא מקום השתחוואה".

ובתוספות ד"ה וכפר, כתבו דיש ליישב פירוש רש"י על עבודה בטומאה; ובסוף פרק קמא דשבועות דחוהו, דאינו מכפר על טמא ששימש.

רבי שמעון אומר: לא הושוו כהנים לויים וישראלים בכפרה על שאר העבירות —

אלא: כשם שדם השעיר הנעשה בפנים שאין בו וידוי מכפר על ישראל בטומאת מקדש וקדשיו, כך דם הפר לבדו בלא הוידוי שעליו מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו; ונשאר וידוי הפר כדי לכפר על דבר אחר —

וכשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות, כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות.

תנו רבנן: כתיב: "וכלה מכפר את הקודש, ואת אהל מועד, ואת המזבח":

"וכלה מכפר את הקודש" — זה הזאות שלפני ולפנים בין הבדים.

"ואת אהל מועד" — זה הזאות שבהיכל לפני הפרוכת.

"יכפר" אלו טומאות שבעזרות, על טומאה שאירעה בעזרה [רש"י חולין].⁽²⁹³⁾

ומי הם המתכפרים על טומאת מקדש וקדשיו בדמי הפר והשעיר [ראה הערה⁽²⁹⁴⁾]:

ועל ה"הכהנים" כמשמען ששגגו ונכנסו טמאים לעזרה; ועל כל "עם הקהל" אלו ישראל; "יכפר" אלו הלויים, [דלאו "עם" מיקרו, והכא "עם הקהל" כתיב, גבו"א].

הרי שהושוו כולן — בהאי "יכפר" השני [רש"י] — כהנים לויים וישראלים לכפרה אחת, ובאיזה כפרה הושוו, שהרי אי אתה יכול לומר בכפרת דמי הפר והשעיר, כי הפר מכפר על הכהנים, והשעיר על לויים וישראלים —

הוי אומר: שכולן מתכפרין בוידוי של שעיר המשתלח בשאר עבירות, דברי רבי יהודה.

על שפיכת שיריים ולומר שהיא מתנה בפני עצמה, שהרי מבואר בזבחים נב ב, דאי אפשר להביא פר על שיריים לבדם, אלא צריך להתחיל ממתנות המזבח.

ולדעת התוספות כאן, הובאו דברי הבריייתא על ענין זה ממש שמדברת המשנה.

294. כן נראה בהדיא מלשון רש"י חולין קלא ב ד"ה יכפר אלו העזרות, שכתב: על טומאה שאירעה בעזרה על הכהנים ששגגו ונכנסו טמאים לעזרה וכן לויים וישראלים וכו'; ומילות על הכהנים בודאי שהוא תחילת דיבור. ולפירוש זה, מה שאמרו בגמרא "הושוו כולן לכפרה אחת" היינו ד"יכפר" בתרא מרבה כפרה אחרת על שאר עבירות בשעיר המשתלח, וכמו שכתב רש"י כאן.

293. הבריייתא נתבארה על פי פירוש רש"י; ובתוספות שבוועות יג ב [וראה תוספות ישנים וריטב"א] הקשו כמה קושיות על רש"י.

ועל כן פירשו: כי הפסוק מדבר על הזאות שכבר נזכרו בפרשה, ו"עזרות" הוא שפיכת השיריים במזבח החיצון בעזרה [ואמר "עזרות" לשון רבים, לפי שהעזרה חלוקה היא בקדושתה, עזרת כהנים ועזרת ישראל, תוספות ישנים]; ולכך נשנו כאן, הואיל ובכל הפרשה כולה נאמר "אהרן", והייתי אומר שאינו נוהג אלא בו, ובא הכתוב ללמד על כל כהן משוח בשמן המשחה או מרובה בגדים לעשות כסדר הזה.

והתוספות כאן פירשו: לענין נשפך הדם קאמר: זה לפני ולפנים — דכולהו כחדא מתנה חשיבי; דהיכל כחדא מתנה, וכן דמזבח; ולא ביארו לנו מאי "עזרות", שאי אפשר לפרש

“ואת המזבחה” — כמשמעו. הזאות שעל מזבחה הזהב.

ולמה נאמר “את” בכל אחד מהם [ריטב“א], הרי זה מלמד: שכולן כפרה כפרה בפני עצמן; מכאן אמרו, שאם נשפך הדם אחר כפרה אחת אין צריך לחזור ולשנותה, וכדמפרש ואזיל:

א. נתן מקצת מתנות שבפנים [לפני ולפנים] ונשפך הדם, יביא דם אחר ויתחיל בתחילה במתנות שבפנים; רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: אינו מתחיל אלא ממקום שפסק. (295)

ב. גמר את המתנות שבפנים, ונשפך הדם, יביא דם אחר ויתחיל בתחילה במתנות שבהיכל לפני הפרוכת, ואינו צריך לחזור ולהזות לפני ולפנים, הואיל וכולן כפרה כפרה בפני עצמן.

ג. נתן מקצת מתנות שבהיכל ונשפך הדם, יביא דם אחר ויתחיל בתחילה בהיכל; רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק משם הוא מתחיל.

ד. גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדם, יביא דם אחר, ויתחיל בתחילה במתנות המזבחה, ואין צריך לחזור על הכפרות שכבר עשה, שהרי כולן כפרה כפרה בפני עצמן.

ה. נתן מקצת מתנות שבמזבחה, ונשפך הדם, יביא דם אחר ויתחיל בתחילה במתנות המזבחה, ואין צריך לחזור על המתנות שלפני ולפנים ולא על המתנות שבהיכל. (296)

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק משם הוא מתחיל.

ו. גמר מתנות שבמזבחה ונשפך הדם, דברי הכל שפיכת שיריים לא מעכבי.

אמר רבי יוחנן: ושניהם, רבי מאיר, ורבי אלעזר ורבי שמעון, שנחלקו אם חוזר ועושה מתחילת הכפרה, או ממקום שפסק הוא מתחיל — מקרא אחד דרשו:

דכתיב: וכפר אהרן על קרנותיו — של מזבחה הפנימי — “מדם הטאת הכפורים אחת בשנה” יכפר עליו לדורותיכם.

ותמה בגבורת ארי: אם כן מנין לנו לרבות מהאי “יכפר” לויים, דילמא לא אתי האי “לכפר” אלא להא לחוד להשוות המתכפרין שנאמרו בהדיא בקרא, דהיינו כהנים וישראלים בכפרה שמתכפרין בשעיר המשתלח.

אבל איני יודע מי דחקו לפרש כן, ולמה לא נאמר כפשוטו, מדכתב רחמנא כהנים ועם הקהל, ו“יכפר” מרבה לויים, הושוו להדדי לכפרה אחת, ולא מיתורא דקרא קא דריש ליה, וראה עוד שם.

295. כתב הגר“א בתורת כהנים [אחרי פרשתא

ד ג], דאינהו סבירא להו, כל מתנה ומתנה כפרה בפני עצמה; ובירושלמי סוף פירקין, איכא מאן דאמר כן, ואיכא מאן דאמר דמקרא יליף לה, ולא מן הכתוב שבגמרא דידן [הובא בשיח יצחק].

296. ואם גמר המתנות שעל הקרנות, ולא הזה על טהרו של מזבחה ונשפך הדם, צריך להתחיל בתחילה בקרנות, ולא מהזאות שעל טהרו של מזבחה, גבורת ארי; וראה שפת אמת; וראה ב“חונן דעה” עמוד סזו, ובכל מה שהביא שם. ואם תימצי לומר: אין צריך להתחיל אלא

את דמו על המזבח, ואחר כך] מזה מדמו על תנוך האוזן של המצורע ועל בהונות ידו ורגלו הימניים, ואחר כך לוקח את השמן, ויוצק הכהן על כפו השמאלית של כהן אחר, ומזה בפרוכת⁽²⁹⁷⁾ נגד בית קדשי הקדשים שבעה הזאות, ואחר כך מזה ממנו במקום שהזה מן הדם על התנוך והבהונות הימניים, והנותר בכף נותן הכהן על ראש המיטה, ומקריב החטאת והעולה והמנחה, [הקדמת המאירי].

תניא: אמר רבי: לי חלק רבי יעקב בלוגין שמן של מצורע —

כלומר: לי נתן רבי יעקב חילוק במתנות לוג שמן של מצורע שלא הושוו למתן דמים של יום הכפורים, ושנה לי: אף רבי אלעזר ורבי שמעון מודים בו, שאין אומרים ממקום שפסק הוא מתחיל; ואם הביא לוג אחר באמצע מתן שמן בפנים, הרי זה חוזר מתחילת המתנות, וכן במתן בהונות —

והטעם: כי "לוג אחד" שמן אמרתי לך להיות הכפרה בו, ולא שני לוגין לכפרה אחת, הואיל ואין לדרוש כאן "חיטוי אחד אמרתי לך ולא שני חיטויין".

רבי מאיר סבר: "חטאת" אחת [בהמה אחת] **אמרתי לך** להתכפר כל כפרה, **ולא שתי חטאות** [שתי בהמות] לכפרה אחת, ולפיכך עושה כל הכפרה מהבהמה השניה.

רבי אלעזר ורבי שמעון סברי: "חטוי" אחד [הזאה אחת] **אמרתי לך** במקום אחד, **ולא שני חטויין**, לא ישנה הזאה שני פעמים, אלא את המשך ההזאה בלבד יעשה מהבהמה השניה.

מצורע שנתרפא מצרעתו, אחר שהביא לטהרתו שתי צפרים ועץ ארו ואזוב ושני תולעת, ושחט הכהן את הציפור האחת מן הצפרים, והטביל את חברתה עם הארו והתולעת בדמה של הציפור השחווטה, והזה על המצורע שבע פעמים וגילחו והטבילו —

הרי זה סופר לו שבעה ימים, וביום השביעי מגלחו בשנית [וחוזר וטובל, רמב"ם]; וביום השמיני טובל פעם אחרת, ומביא קרבנותיו [כדי להכשירו לאכילת קדשים]: כבש לאשם, ומביא עם האשם לוג שמן, וכבשה נקבה לחטאת, וכבש לעולה, ומנחת הסולת. ובתחילת כפרתו, שוחט את האשם [וזורק

נראה ברש"י לעיל כד א ד"ה שבע הזאות, וברבינו אליקים שם; וכן הוא ברש"י כת"י מנחות עד ב ד"ה איכא.

אמנם ברש"י מנחות כז ב ד"ה ושכמצורע, כתב, שעומד בשער ניקנור [שער המזרחי של העזרה, שם מטהרים את המצורע] ומזה, והיינו שמזה כנגד הפרוכת; וכן כתבו התוספות במנחות עד ב, וחלקו על הרש"י שם שכתב לא כן; וכן היא דעת התוספות ישנים כאן, ומה שאמרו בגמרא כאן לשון "בפנים" לאו דוקא.

מהמתנות שעל טהרו של מזבח; מכל מקום למאן דאמר: שיריים מעכבין, ואם נשפך הדם קודם שפרכת שיריים מביא דם אחר ומתחיל מן המתנות שעל המזבח, כדי שיהיו "שיריים" [כמו שכתב רש"י זכחים נב ב]; יש לומר: דלא מיקרי שיריים אלא אם כן היזה מהם כל הזאות המזבח, וצריך להתחיל מתחילה.

297. דעת המאירי, שעומד בהיכל ומזה לפני הפרוכת, וכמו שמזה בחטאות הפנימיות; וכן

ד. גמר מתנות שבכהונות ונשפך הלוג, דברי הכל: מתנות הראש לא מעכבות.

ומשנינן: אימא, כך אמר רבי: לי שנה רבי יעקב את המחלוקת הזו אף בלוגין. (299)

אמר מר: מתנות הראש אין מעכבות; מאי טעמא?

אילימא משום דכתיב: "והנותר" מן השמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר, והואיל וקראו הכתוב בלשון "שיריים" שמע מינה דשיריים לא מעכב [רא"ל].

אלא מעתה, גבי מנחה דכתיב: וקמץ הכהן וגו'. "והנותרת מן המנחה" לאהרן ולבניו, הכי נמי דלא מעכבי, ומשום דקראו הכתוב "נותר" כאילו הוא דבר טפל ושיריים בעלמא [ריטב"א]?! והרי למדנו: שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, אין מקטירין את הקומץ עליהן.

ומשנינן: שאני התם גבי מצורע דכתיב: וטבל הכהן את אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו וגו'. ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן על תנוך וגו', והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר — הרי שמה שנותן על ראש המטהר הוא "הנותר מן היתר", ומשמע דלא הוי שירים

ותמהינן: וכי אטו לא נחלקו רבי אלעזר ורבי שמעון אף בלוג שמן של מצורע לאמר: ממקום שפסק הוא מתחיל?!

והתניא בהזאות לוג שמן של מצורע, כעין מה שאמרו בפר ושעיר של יום הכפורים:

א. נתן מן השמן מקצת מתנות שבפנים, ונשפך (298) הלוג; יביא לוג אחר, ויתחיל בתחילה במתנות שבפנים, כלומר: מאותן מתנות שהחל בהן.

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק הוא מתחיל, ואין צריך להתחיל מתחילה; כי אף שלא נאמר בו לשון "חטאת" לדרוש לשון "חיטוי", מכל מקום ילפינן ליה ממתנות יום הכפורים [ריטב"א].

ב. גמר מתנות שבהיכל [לפני הפרוכת] ונשפך הלוג, יביא לוג אחר, ויתחיל בתחילה במתנות שבכהונות, ואין צריך לחזור על המתנות שבפנים.

ג. נתן מקצת מתנות שבכהונות ונשפך הלוג, יביא לוג [אחר], ויתחיל בתחילה במתנות שבכהונות; רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: ממקום שפסק הוא מתחיל, ואין צריך להתחיל מתחילת המתנות שבכהונות.

כוונתו: "נשפך" שאמרו כאן, לא סוף דבר שנשפך כולו, אלא אפילו לא חסר אלא מקצתו אחרי היציקה, אינו יכול למלאותו וצריך להביא לוג אחר, [ובנגעים יד י נחלקו תנאים אם תלוי ביציקה או במתן בהונות].

299. א. כתב הריטב"א: מתחילה קסלקא דעתין כי לשון "חלק" הוא לשון "חילוק", ומסקינן:

ודעת הר"ש בנגעים יד י, שההזאות היו בעזרה, והופך פניו לצד בית קדשי הקדשים ומזה על קרקע העזרה. כנגד הפרוכת.

298. לשון המאירי: נתן מקצת מתנות ונשפך הלוג יביא לוג אחר שכל שחסר מן הלוג קודם שהתחיל ביציקה ממלאו, אחר שהתחיל ביציקה יביא לוג אחר ויתחיל בתחילה וכו';

שמעון, כשם שחולקין בנשפך הדם, אם יתחיל בתחילה, או ממקום שפסק משם הוא מתחיל, כך חולקין בזה, וכדמפרש ואזיל.

לרבי מאיר דאמר: **יביא אחר ויתחיל בתחילה**, עבודה שלא נגמרה הרי היא כמי שאינה, ולפיכך אם נשפך הדם יתחיל מתחילת אותה עבודה; **הכא נמי**, אף זו הואיל ולא נגמרה, שהרי לא עלתה לשם חובה, אע"פ שנתן ממנו לבהונות (301), הרי היא כמי שאינה, ו**יביא** אשם אחר וישחוט.

ולרבי אלעזר ורבי שמעון דאמרי ממקום שפסק משם הוא מתחיל, אלמא לא אמר כמאן דליתא דמיא, **הכא** נמי חשיבא היא,

ממש, אלא שיירי שיריים דלא מעכבי [רא"ל]. (300)

אמר רבי יוחנן:

טא-ב הסוגיה הבאה מתבארת לפי גירסתו של רש"י, ובהערות מתבארת גירסת הר"ח.

אשם מצורע ששחטו שלא לשמו, כגון לשם עולה או לשם שלמים, ואמר מר: כל הזבחים שנשחטו שלא לשמן כשרין [ויש לו לזרוק דמו ככל הלכותיו, ריטב"א], אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה —

באנו למחלוקת רבי מאיר ורבי אלעזר ורבי

שנקראים שיריים, שאין אומרים בכל השיריים שלא יעכבו, שהרי בשיירי מנחה וכו', אלא כך למדוה מפני שאחר שקרא שיירי הבהונות לשון "שיריים" דכתיב "ומיתר השמן", חזר וקרא לשל ראש "שיירי שיריים", כדכתיב ביה "והנותר מן השמן".

301. א. כתב בקונטרס למרן רי"ז הלוי: מבואר מתוך דברי רש"י, דאף באשם מצורע ששחטו שלא לשמו, אע"ג דאין עולה לו לשם חובה ולטהרת צרעתו, מכל מקום שייך גביה מתן בהונות, וכמו שכתב רש"י "אע"פ שנתן ממנו לבהונות", הרי דהמתן בהונות — מתן בהונות הוא; והיינו משום דגם בשחטו שלא לשמו, מכל מקום שם "אשם מצורע" ביה, וכדאמרינן לקמן דטעון נסכים [כשאר אשם מצורע החלוק בזה משאר אשמות], כיון שאם אי אתה אומר כן פסלתו, הרי שהוא קרב בתורת אשם מצורע, ולא בתורת נדבה בעלמא, ועל כן סבירא ליה לרש"י, דשייך גם לתת ממנו על הבהונות כדין אשם מצורע.

אינו לשון "חילוק", אלא לשון "מחלוקת".
ב. הקשה בגבורת ארי: אמאי לא קתני נמי להאי פלוגתא גבי חטאות הפנימיות, כגון פר כהן משיח ופר הלים דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה, שטעונין שבע הזאות על הפרוכת וארבע על על קרנות מזבח הפנימי, דלרבי מאיר נתן מקצת מתנות על הפרוכת ונשפך הדם, יביא אחר ויתחיל בתחילה, ולרבי לעזר ורבי שמעון ממקום שפסק שם מתחיל, וכן בנתן מקצת מתנות שבמזבח, ואם גמר מתנות המזבח אינו מעכב, ולא יישב.

300. א. כתבו התוספות בקושיית הגמרא דפריך מ"והנותרת" הכתובה גבי מנחה: דהוה מצי למיפרך מההיא פרשתא גופיה, דכתיב "ומיתר" השמן הכי נמי דלא מעכב, והא מתן בהונות מעכבי לכולהו; אלא ניחא ליה למיפרך מ"והנותרת" דהוי דומיא ד"והנותר"; וראה תירוצו של תוספות הרא"ש והיא צריכה תלמוד.
ב. לשון המאירי: נשפך הלוג קודם מתנת הראש נתכפר ואינו צריך כלום, שאין מתנת ראשו מעכבת שבמקום שיריים היא, ולא מפני